Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda". 30 Montgomery St
Jersey City. N J 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК XC. Ч. 70. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 15-го КВІТНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 15, 1983 No. 70. VOL. XC.

Округу УНС у Клівленді знову очолив мґр Василь Ліщинецький

Клівленд, Огайо (с.г.). — Річні Загальні збори Окружного Комітету відділів УН Союзу Клівлендської Округи, які відбулися у неділю, 27-го березня 1983 року, в залі Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Пармі, перевибрали одноголосно заслуженого громадського діяча мгра Василя Ліщинецького на голову Округи.

Збори відкрив і ними на бажання присутніх союзовців проводив мґр Василь Ліщинецький, а Роман Возьняк виконував обов'язки протоколянта. Відкриваючи збори, мґр Василь Ліщинецький привітав присутніх на залі представників відділів, конвенційних делеґатів, а відтак запросив до президії почесного члена Головного Уряду Ґеновефу Жеребняк, головного радного проф. Тараса Шмагалу і головного організатора Степана Гавриша. Потім вставанням і хвилиною мовчанки збори вшанували пам'ять померлих членів. Роман Возьняк відчитав протокол з попередніх зборів, який прийнято без поправок.

Мгр Василь Ліщинецький

Вичерпний звіт про загальну працю цілости Округи склав голова мгр В. Ліщинецький. Вже на вступі він пояснив, що звітує майже за два роки, тому що з непередбачених причин 1981 року не відбулися річні збори, одначе, відбулися два рази організаційні наради. Голова інформував, що представники Округи були активні в громадській пра-

(Продовження на ст. 3-ій)

Появилася друга частина Ювілейної Книги УАГ

Мюнхен-Філядельфія. — Цього року, тут, під еґідою Українського Вільного Університету із серії „Матеріяли до сучасної української історії", і заходами Видавничого комітету й пожертвами колишніх професорів та учнів Української Академічної Гімназії (УАГ) вийшла друга частина „Ювілейної Книги Української Академічної Гімназії у Львові".

Книга ця присвячена — „Його Блаженству Патріярхові Кардиналові Йосифові з нагоди 90-річчя уродин", та основним її призначенням є відзначити 100-річчя УАГ у Львові, а з цим і першого в ній українського іспиту зрілости. Головним редактором цього видання є д-р Олександер Домбровський, мовним редактором — д-р Наталія Пазуняк, а мистецьке оформлення книги виконав Мирон Левицький. Матеріяли до неї зібрали: о. митрат Мирослав Харина та інж. Михайло Караман; упорядкуванням її, технічною редакцією та оформленням займався Видавничий комітет у складі: о. митрат Мирослав Харина — голова, інж. Евстахій Филипович — секретар, інж. Михайло Караман — касир та Василь Циган — член.

У цій книзі — статті та спомини колишніх професорів і учнів, різні повідомлення із відбутих зустрічів, хроніка Ділового комітету і Ліквідаційної комісії (інж. Михайло Караман — голова, Володимир Жовнірчук — секретар, інж. Зеновій Кохановський та д-р Роман Кос — члени). Тут читач знайде і список абсольвентів УАГ, Головного Заведення, від 1885 року до 1944 року та багато світлин із цих часів, що надають цій книзі великої вартости та викликають зацікавлення навіть у не-абсольвентів цієї гімназії.

Ювілейну Книгу УАГ — в ціні 25 долярів — можна замовляти, написавши на адресу: інж. Евстахій Филипович, 4816 Н. 13 вулиця, Філядельфія, Па. 19141. Можна ще теж набути першу частину цієї книги. Хто бажав мати обидві частини, може їх набути під згаданою вище адресою, надіславши 35 долярів.

ВІДБУДЕТЬСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ ПКУС

Кеймбридж, Масс. (ПКУС). — У днях 3-5-го червня ц.р., подібно як і в попередніх роках, тут відбудеться 8-ма з черги річна конференція Постійної Конференції Українознавчих Студій (ПКУС) при Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету (УНІГУ). Цьогорічну конференцію заплановано відбути в п'ятьох звичайних і одній пленарній сесіях. У кожній із сесій передбачується дві до чотири доповіді на українознавчі теми. Докладна програма конференції і теми окремих доповідей будуть опубліковані після закінчення підготовчої стадії цьогорічної конференції.

Конференції ПКУС, які відбуваються кожного року у весняному сезоні після закінчення академічного року у Гарвардському університеті, набули вже публічного визнання серед українського наукового світу ЗСА й Канади і втішаються досить значною популярністю. Ці конференції стали природним форумом для кожнорічної зустрічі поважного числа наукових дослідників різних ділянок українознавчих студій, як і взагалі для українських викладачів високих шкіл обох країн. Досі всі доповіді на цих конференціях виголошувались українською мовою. Дуже важливим був у цих кожнорічних зустрічах також обмін думок і поглядів на окремі проблеми між українськими вченими та дослідниками двох, а то й трьох поколінь.

Управа ПКУС на цей 1982-83 академічний рік складається із таких осіб: проф. Мирослав Лабунька — голова ПКУС і голова Біо-бібліографічної секції, проф. Михайло Воскобійник — голова Секції суспільних наук, і проф. Григорій Грабович — голова Секції мови й літератури.

Згідно з дотеперішньою традицією, керівники секцій відповідають за підбір доповідачів та організацію сесій доповідей з ділянок, що за них вони, згідно з повище поданим розподілом, відповідають. Цей спосіб організацій і підготовлення конференції застосовано й цього року. Рішено зробити, однак, певне нововведення, а саме: мати на цьогорічній конференції також короткі доповіді-звідомлення, що їх часто доводиться тепер чути на наукових конференціях так у ЗСА, як і в інших країнах. Ці доповіді не можуть часово тривати більше як 10-15 хвилин. У таких доповідях дослідники зможуть поділитись своїм досвідом і поступами над дослідами, що над ними зараз працюють. Вони можуть також пропонувати певні нові теми, що заслуговують на увагу дослідників тощо. Саме для цього роду коротких доповідей зарезервова-

(Продовження на ст. 3-ій)

„Ґанді" — найкращий фільм року

Голливуд, Каліф. — В понеділок, 11-го квітня, відбулося тут нагородження найкращих фільмів та фільмових акторів року статуетками „Оскара". Цей великий спектакль, якому приглядалося цього року на телевізії 300 мільйонів людей у 74 країнах, відбувався в цьому році вже 55-ий раз. Вибір найкращих фільмів проходить голосуванням, в якому бере участь майже чотири тисячі членів Фільмової академії.

Тим разом найбільше нагород здобув фільм про батька пацифізму Магатму Ґанді. Режисер того фільму Ричард Аттенборо працював 20 років над тим, щоб здобути фінансові засоби і випродукувати біографію М. Ґанді. Не диво отже, що він прийняв „Оскара" для себе з великим зворушенням та виголосив при тому заклик до миру, підкреслюючи, що всі відзначення його фільму є відзначеннями для М. Ґанді і для його бажання, щоб „ми всі жили в мирі".

Вручення нагород „Оскара" були позначені того року політичними заявами. Крім слова режисера „Ґанді", продуцент і директор короткого документального фільму „Якщо любите цю плянету", Террі Неш, з іронією дякувала Департаментові справедливости в ЗСА за це, що забороною висвітлювати цей пропаґандивний протинуклеарний фільм зробила його популярним. Вкінці польський продюсер нагородженого короткомонтажевого фільму п.н. „Танґо" Збіґнєв Рибчинскі, промовляючи польською мовою, заявив, що він повернеться ще за нагородою, коли випродукує фільм про Лєха Валенсу, подібний до тепер нагородженого фільму про Ґанді.

Крім нагородження фільму „Ґанді" як найкращого у 1982 році, актор, що грав ролю Ґанді, Бен Кінґлсі, став найкращим фільмовим актором, а Мерил Стріп, що грала головну ролю у фільмі „Вибір Софії" за повістю Вілляма Стайрона була нагороджена як найкраща акторка. Широко популярний фільм „Е.Т.", в якому у костюмі маленького сотворіння з другої пляньети, що заблукала на Землю, грав недавно померший українець Пет Білон, отримав лише чотири нагороди другорядного значення.

Український Музичний Інститут відзначує своє 30-річчя

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Редакцію „Свободи" відвідали в понеділок, 11-го квітня ц.р., президент Українського Музичного Інституту проф. Наталія Котович в товаристві відомої піяністки проф. Дарії Каранович як теж Надії Матківської та мґра Богдана Тодорова.

В редакції „Свободи" (зліва): Надія Матківська, Дарія Каранович, Наталія Котович і мгр Боґдан Тодорів.

Усі вони є членами окремого Організаційного комітету зложеного з членів, алюмнів і приятелів УМІ, що підготовляє тепер з великим ентузіязмом та наполегливістю відзначування 30-річчя цієї української музичної установи, що здобула собі добре ім'я не лише в українській спільноті але і в американській. Як інформували проф. Н. Котович і Д. Каранович, УМІ є ведений за европейськими та американськими зразками високих музичних шкіл і тому випускники УМІ мають право продовжувати вищі музичні студії на кожному американському університеті. Зокрема американські музичні кола хвалять підхід учителів до навчання в УМІ, та, як признав один із педагогів Джуллііярд школи в Ню Йорку, „такий підхід повинен бути в усіх музичних школах Америки".

Впродовж своєї тридцяти річної діяльности УМІ, працював під проводом своїх президентів, якими були відомі українські музики-педагоги, а це основник і перший президент сл. п. Роман Савицький, д-р Ігор Соневицький, сл. п. д-р Зіновій Лисько, Дарія Каранович, сл. п. Меланія Байлова, Таїса Богданська і тепер Наталія Котович. Річно навчається в УМІ 300-400 учнів, в тому також багато не-українців. УМІ має в ЗСА 12 філій, а його учні беруть постійно участь у різних музичних змаганнях, приносячи славу своїй школі. Слід підкреслити, що з учнів УМІ українська спільнота отримала таких добрих піяністів як Лідію Артимів, Лярису Крупу, Юліяну Осінчук, Ірину Пелех, а з не-українців вибивається Роберт Дурзо, що саме закінчує свої вищі музичні студії та який особливо цікавиться українською музикою. Серед успіхів, УМІ, поруч із вихованими піяністами слід підкреслити також виведення дитячих опер проф. Юрієм Оранським, який довгі роки провадив при філії УМУ у Філядельфії дитячий хор, тематичні концерти і популяризацію української музики, продовжуючи добрі традиції Українського Музичного Інституту у Львові.

Все це складається на те, що українська спільнота повинна бути особливо вдячна ентузіястам-професорам УМІ, які ведуть вже

(Продовження на стор. 3)

У СТОРІЧЧЯ О. ГРИЩЕНКА ВІДБУДЕТЬСЯ ВИСТАВКА ЙОГО ТВОРІВ В УІА

Ню Йорк, Н.Й. — Фундація Олекси Грищенка й Український Інститут Америки (ІУА), в суботу, 16-го квітня ц.р., в годині 5-ій по полудні, тут у приміщенні УІА, при 2 Схід 79-та вулиця, відкриють виставку творів майстра пензля Олекси Грищенка для відзначення сторіччя від його народження.

Виставка картин О. Грищенка, що триватиме до 12-го травня ц.р., буде відкрита для відвідувачів кожноденно, за вийнятком понеділків, від 2-ої до 6-ої години вечора.

У ЛЬВОВІ ПОБИЛИ Л. ДАШКЕВИЧ

Париж, Франція. — Тижневик „Українське Слово" у виданні з 10-го квітня ц.р., інформує, покликаючись на відомості зі Львова, що там невідомі „осібняки", про яких не тяжко здогадуватись, побили Людмилу Дашкевич, дружину історика Ярослава Дашкевича. Згадана газета пише:

За відомостями зі Львова, там, у лікарні довший час перебувала жінка історика Ярослава Дашкевича Людмила. „Невідомі виконавці" важко побили її, коли вона 24-го січня ц.р. поверталась з праці в товаристві одного знайомого. Коли вони після того хотіли про це повідомити відділ міліції, ці „невідомі бешкетники" пригрозили їм ще перед входом до міліції, а потім спокійно віддалилися. Це вже другий випадок побиття Людмили Дашкевич, відомої із своєї активности в культурних колах Львова. Вперше трапилося це на вулиці Львова 1979 року.

Чоловік Людмили — Я. Дашкевич походить з відомої галицької родини. Його батько — адвокат Роман Дашкевич, був організатором товариства „Січ", згодом „Лугів". Його мати — Олена Степанів, була видатною громадською діячкою за часів Польщі. 1948 року молодий Я. Дашкевич після закінчення університету у Львові разом з матір'ю опинився в совєтському концтаборі і щойно 1956 року їх було звільнено. Швидко після цього його мати померла.

Вже після закінення університету Я. Дашкевич належав до спеціялістів східніх та вірменських справ відділу Академії наук УССР у Львові. Згодом, після звільнення з табору, він вибивається на одного з найвідоміших в СССР спеціялістів цієї ділянки історії. У зв'язку з кампанією проти української інтеліґенції в 60-их роках, Ярослав Дашкевич знову потрапив в неласку, йому заборонили опублікувати докторську працю про етнографію Карпатської України. В 1980 році Гарвардський університет запросив Я. Дашкевича на професора з питань близькосхідніх мов та цивілізацій, проте він не дістав дозволу на виїзд.

Терористи просякають грецьке військо

Атени, Греція. — Офіційні представники міністерства оборони Греції повідомили, що міністерство оборони намагається розкрити крайнє ліву організацію серед військових, яку уважають відповідальною за цілий ряд терористичних актів.

Називаючи себе минулого року „комітетами вояків", а в останній час „організацією антивійськової боротьби", група призналася до вбивства минулого місяця Цорціса Атанасіядеса, консервативного видавця газети. Організація заявила, що його газета „Врадині" відмовилася серйозно потрактувати вимогу групи покращити умови працівників видавництва.

Під час обговорення цього питання в парляменті минулого тижня у відповідь на обвинувачення консерватистів, що соціялістичний уряд є відповідальний за стан в армії, заступник міністра оборони Антоніс Дроссояннісзаявив: „Наші сили безпеки пильно слідкують за діяльністю анархічних організацій. Ми не пощадимо їх. Анархізм не запанує в армії. Ми не боїмося анархізму. Вони представляють мізерну силу, і ми розгромимо їх."

Три місяці тому Дроссояннісговорив, що розслідування показали, що лівий рух в армії підтримує заснована в Штокгольмі, Швеція, група під назвою Всеевропейська організація за права військових.

„Ця організація, не зважаючи на заяви, що її місією є обороняти права військових, має явну політичну орієнтацію і очевидно не служить профспілковим цілям, для яких вона ніби була створена", — заявив Дроссоянніс.

Міністерство оборони потім заявило, що шведська група є „крайнє ліва, майже анархічного напрямку".

Члени грецької групи лише три рази виступили публічно, взявши участь в антиамериканських демонстраціях, але завжди були замасковані, щоб їх не викрити.

У світі

З ВАРШАВИ ОФІЦІЙНО ПОВІДОМИЛИ, що в половині травня збереться пленум центрального комітету польської комуністичної партії для обговорення стану в партії після знесилюючого удару, якого вона зазнала від руху „Солідарности".

З ВІДНЯ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що мадярська поліція провела рейди на мешкання двох дисидентів у зв'язку з опублікуванням і розповсюдженням підпільної літератури. Рейди були проведені в понеділок, 11-го квітня, на помешкання Ляшльо Райка, де міститься книгарня забороненої літератури, і Ференца Кошелоє, видавця недозволеного журналу. Поліція не застала господарів вдома.

ОФІЦІЙНЕ ПРЕСОВЕ аґентство Югославії ТАНЮҐ, повідомило, що в південній провінції Югославії Косово, заселеній альбанською більшістю, знову почалися заворушення, коли сотні робітників почали страйкувати. Робітники вже два дні страйкують у Прістіні, столиці провінції Косово, і в місті Подуєво.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД В КАЇРІ, Єгипет, відкликав декрет президента Єгипту з 1981 року про усунення з посади коптського християнського патріярха Шенуда III. Суд також анулював другу частину того декрету, яка встановляє на місце усунутого патріярха п'ятичленну комісію для ведення фінансових і адміністративних справ Коптської Церкви, яка має понад шість мільйонів віруючих у Єгипті.

ОФІЦІЙНО ПОВІДОМИЛИ з Ріо де Жанейро, що прокуратура обвинувачує чотирьох поліціянтів у вбивстві тисяч осіб у бідних кварталах Ріо. Суддя Карльос Альберто Санчез сказав, що всі четверо були членами „команд смерти" і що вони тепер знаходяться під арештом, інших шість перебувають під слідством, а ще 25 запідозрених у подібних злочинах розшукуються.

В'ЄТНАМ ПРОГОЛОСИВ свою перемогу в двотижневому наступі на камбоджійських партизанів обвинувативши Таїлянд у цілому ряді прикордонних інцидентів між в'єтнамськими і таїляндськими військами. Називаючи свої дії вздовж таїляндсько-камбоджійського кордону „необхідним контрнаступом", В'єтнам говорить, що його війська і урядові сили Камбоджі викорінили партизанів, вірних прогнаному режимові Поль Пота.

У ПОЛЬЩІ ПЕРЕСЛУХУВАЛИ ВАЛЕНСУ

Варшава, Польща. — Польська поліція тримала в середу, 13-го квітня, Лєха Валенсу на протязі п'ятьох годин, допитуючи його про його таємну зустріч з підпільними лідерами забороненої профспілки „Солідарність". Відтак поліція ще викликала на переслухання його дружину Дануту.

Офіційне державне радіо повідомило, що Валенсу, засновника „Солідарности", випустили, але він „не підтвердив", що зустріч відбулася. У вівторок Валенса зробив заяву, перед західніми журналістами, сказавши, що він наприкінці тижня зустрівся з підпільними лідерами „Солідарности", щоб виробити нову стратеґію. Офіційне коротке повідомлення говорило, що Валенса зустрівся з членами підпільного координаційного комітету, і „вони обговорили в подробицях сучасне положення в країні та узгіднили свої пляни".

Джерела „Солідарности" потім заявили, що Валенса „вважає важливим тепер відновити зв'язки з підпіллям, щоб узгіднити дальші дії".

Троє озброєних поліціянтів забрали Валенсу з його дому в Гданьську після обіду в середу, 1-го квітня, але після п'ятьох годин допиту звільнили.

„Я відмовився відповідати на їх питання", — сказав Валенса зібраним кореспондентам, додаючи, що він тільки відкликався на заяву речника уряди Єжи Урбана, що зустрічі самі по собі не є нелеґальними. Далі Валенса сказав, що його болить голова, він дуже втомлений, а тому не буде давати жадних пояснень аж до пресової конференції, яку він думає провести наступного тижня.

У Варшаві в середу ввечорі важко озброєна поліція вартувала на Старій площі Варшави і розігнана натовп, який вийшов з костела після Служби Божої в честь „Солідарности", яка відбувається 13-го дня кожного місяця для відзначення сумної дати введення військового стану. Поліція зупиняла прохожих і перевіряла документи, у деяких випадках конфіскувала їх. Натовп розійшовся без інцидентів.

В Америці

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУДДЯ Дікінсон Р. Дебевойс видав тимчасову заборону страйку і переслав це зарядження профспілці, яка репрезентує групу машиністів і кондукторів підміських поїздів в Ню Джерзі. На зарядження губернатора цього стейту Томаса Кейна генеральний стейтовий прокуратор вніс справу до федерального суду з метою перешкодити новому страйкові. Поїздами в Ню Джерзі користуються біля 80.000 пасажирів. Страйк поїздів в Ню Йорку лінії Метро-Норт, які обслуговували 90,000 пасажирів, триває далі, а переговори для полагодження конфлікту зовсім припинилися.

ЩОДЕННИК „ВАШІНҐТОН ПОСТ" інформує у виданні з 11-го квітня ц.р., що колишній державний секретар Генрі Кіссінджер, втримує тісний зв'язок з речниками Палестинської Визвольної Організації і зустрічається з ними час-відчасу. Газета пише, що в минулому році Кіссінджер зустрінувся у Марокко з Ахмеддом Даджані, членом проводу ПВО і ця зустріч, — кажуть деякі політичні спостерігачі, — спонукала лідера ПВО Ясіра Арафата скласти заяву, що З'єднані Стейти Америки скоріше чи пізніше будуть переговорювати безпосередньо з палестинцями. Ці спостерігачі кажуть, що приватні зустрічі Кіссінджера дещо ускладнили ситуацію на Близькому Сході і перешкодили мирній ініціятиві президента Роналда Регена.

БРАТ ПРЕЗИДЕНТА ЗСА 74-річний Ніл (Мун) Реґен, перебуваючи в Римі, був прийнятий із своєю дружиною на приватній авдієнції в Папи Івана Павла II і розмовляв з головою Римо-Католицької Церкви на протязі пів години. Н. Реґен, практикуючий католик, привіз із собою до Ватикану також інших чотирьох осіб, між ними Данієля Д. Гілберта, президента Юріка коледжу в Іллиной. Обидва брати Реґени закінчили студії в цьому коледжі.

ГРУПА КОНСЕРВАТИВНИХ рабінів відкинула пропозицію прийняття жінок у свої ряди, тобто до Асамблеї рабінів, і сильно протестувала, що взагалі ця справа мала місце на конференції рабінів в Деллас, Тексас. Єдиною кандидаткою на це становище була Беверлі Маґідсон із Сейнт Луїсу, яку підтримували ліберальнiл групи рабінів, але вона перепала чотирма голосами меншости. Щоб бути прийнятому кандидат потребує принаймні 214 голосів, тобто новий член повинен отримати 75 відсотків присутніх на нарадах рабінів.

РОДИНИ, ЯКІ НЕ ЗАДОВОЛЕНІ методою навчання їхніх дітей в публічних школах, зокрема у західніх і південних стейтах, масово переводять своїх дітей до конфесійних шкіл, не конче католицьких, бо католицьке шкільництво, не маючи можливости поширення свого шкільництва з фінансових причин, не може тим самим прийняти всіх учнів. Аналітики і керівники шкільництва однозгідно погодилися, що публічне шкільництво погіршилось до тої міри, головно у більших містах, що навіть учителі відмовляються від праці у системі публічного шкільництва і виїжджають на провінцію, або взагалі покидають учительський фах і, перевишколившись, поступають на інші праці. Злочини у публічному шкільництві зросли в 1982 році на 19 відсотків, а дехто з учителів взагалі називає публічне шкільництво „джунґлями".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Леґальні" і „нелеґальні шпиґуни"

Як відомо, з Франції прогнано 47 совєтських шпигунів. І сьогодні в американській пресі на тему різного роду шпигунів і розвідчиків появляються численні статті.

Зрозуміло, що серед тих 47-ми членів дипломатичної колонії у Франції, чи серед насильно викинених 105-ти совєтських „дипломатів" з Англії і 100 таких самих совєтських людей, „видворених" з Пакістану три роки тому — не всі були шпигунами, головно, якщо мова йде про дітей та велику частину жінок.

У жарґоні професійних розвідчих операцій розрізняють два роди шпигунів: „леґальних" і „нелеґальних".

До першої категорії належать члени державних делеґацій, які втішаються „леґальним покровом". До цієї групи належать різного роду урядовці амбасад, консулятів, чи у випадку ОН — Місій при цій міжнародній організації суверенних держав. Звичайно, при амбасадах є приділені різного роду аташе: військові, морської фльоти чи старшини летунства, які стежать за ходом подій і діяльністю поодиноких частин збройних сил даної країни. Між цими „леґальними" шпигунами є члени урядових місій, наукових чи індустріяльних делеґацій, люди з університетських вимін, які перебувають під протекцією спеціяльних обосторонніх договорів тощо. Ця остання категорія „леґальних шпигунів" збирає важливі інформації, купуючи різні технічні журнали, офіційні пресові випуски різних державних інституцій („Конґресові Рекорди"), доповіді з різних економічних, індустріяльних і наукових конференцій тощо. Навіть, коли такого „леґального шпигуна" піймають на „гарячому", то , звичайно, такій особі відбирає уряд диппломатичний імунітет та наказує виїхати з країни.

Беручи до уваги неймовірну одвертість і свободу американської преси, такі „леґальні шпигуни" цим самим мають величезну можливість збирати колосальні матеріяли, що їх, опісля, використовує уряд СССР у різних ділянках політичного, мілітарного і наукового життя.

До другої категорії, цебто, до „нелеґальних шпигунів", належать засекречені шпигуни, серед яких бувають громадяни даної держави і також таємні висланники чужої держави, яка шукає даних інформацій. Клясичним прикладом цього роду засекречених шпигунів є проф. Клявс Е. Фюкс, німецький жид, що став британським громадянином і брав участь в продукції атомової бомби. Він був одним з тих, що викрав секрети атомової бомби в Америці і передав їх Совєтському Союзові.

Другим того роду засекреченим шпигуном, так званим кротом (з англійського слова ‚мол") був совєтський полковник Рудольф Абель, який довгі роки проживав у Бруклині, маючи комерційне фотографічне ательє, яке насправді служило його шпигунським цілям. Його здемасковано і посаджено в тюрму. Але по чотирьох роках тюрми, американський Уряд виміняв Абеля за американського летуна Франсіса Ґері Поверса, якого зістрілили совєти, коли він летів понад Совєтським Союзом на розвідчому літаку Ю-2, сповняючи розвідчу місію.

Згідно з інформаціями кореспондента Дейвида Біндера, від 1945 року по сьогодні, з різних країн світу прогнано понад 1,000 совєтських справжніх або правдоподібних шпигунів, тоді коли з СССР і сателітних країн видалено лиш 100 західніх розвідчиків.

У минулому році між совєтськими ‚леґальними шпигунами" ФБІ зловило „велику рибу" — совєтського генерала Василія І. Чітова, який мав бути шефом совєтської військової розвідки у Вашінґтоні. Його приловила американська контррозвідка на „гарячому", бо якраз у цьому моменті, коли він з умовленого схову підняв засекречені матеріяли.

Війна між розвідкою Америки і її союзників з розвідкою СССР та комуністичних сателітів йде повною парою на усіх фронтах.

РЕЧНИКИ ПОДАТКОВОГО уряду заявили, що число тих осіб, які не виповняють на час своїх податкових зізнань і перетягають реченець 15-го квітня збільшується. Вони думають, що в цьому році число таких осіб переступить три мільйони осіб. Деякі з них шукають психологічного виправдання, інші просять про продовження реченця, ще інші цілком не виповняють зізнань і іґнорують пригадки ІРС. Багато осіб допускаються порушення існуючого закону і стають пізніше перед судом. щоб відповісти за свої вчинки.

Степан Женецький

ПАПА І КРЕМЛЬ

І.

Щораз більше наявні докази вмішування Кремля у намаганні вбити Папу Івана Павла II при допомозі турецького терориста, ведуть до питання: „Що спричинило цей „злочин сторіччя?" Більшість аналітиків Заходу спиняє свою увагу на нібито вислові Папи Івана Павла II перед встановленням воєнного стану в Польщі, що якщо Москва пішле свої дивізії на знищення „Солідарности", то він полетить до Польщі і буде боротися за вольності поляків. Та таке вияснювання ворожнечі Москви до Папи не переконливе. У ворожнечі Кремля до першого слов'янського Папи мусять критися інші, глибші причини, за якими й шукають політичні коментатори.

Дуже цікаві думки відносно боротьби Кремля з Папою висловлює на сторінках американського впливового часопису „Волстріт Джорнал" Алекс Алексієвич, під, мабуть, псевдонімом якого криється добрий знавець цих справ. Він також добре визнається в справах Української Католицької Церкви в краю і у вільному світі, якій присвячує багато місця у своїй статті.

Уже від першого дня, коли Кароля Войтилу вибрано Папою, Москві стало ясно, що вона матиме до діла із сильним противником. Під час володіння його попередників, Павла VI й Івана XXIII Ватикан провадив „східню політику", метою якої було найти порозуміння з Москвою. Одначе у теперішньому Папі Кремль побачив наявного, переконаного противника комуністичного тоталітаризму і людину, що рішена поборювати комуністичний режим. А втім, це було продемонстроване під час його тріюмфальних відвідин Польщі в липні 1979 року, які, як Москва тепер вірить, причинилися до постання „Солідарности". Промовляючи до маси польських слухачів у Ґнєзні, Папа критикував комуністичну систему за уділювання „очевидних привілеїв для одних і дискримінування інших", як рівнож він засудив режим за контролю радіо і телевізії та запровадження цензури. Він у тій своїй промові заявив, що „сумно подумати, що не кожний поляк і слов'янин у світі може чути слова Папи, слов'янина".

Відважний виклик

Далі Папа гостро заатакував Москву за використовування Східньої Европи, твердячи, що ніяка країна не повинна розбудовуватися коштом іншої способом... поневолення, завоювання, використовування і вбивства". Такий вислів Папи перед мільйонами слухачів був нечуваним викликом відносно леґітимности комуністичної системи і інтересів СССР у Східній Европі.

У той час, коли після відвідин Папи вплив на події в Польщі аж до проголошення воєнного стану є добре відомий і удокументований, то натомість його вплив на зміцнення Церкви в інших країнах Східньої Европи є менше відомий. Наприклад, з того часу, Католицька Церква у Чехо-Словаччині переживає значне скріплення, що проявляється у широкорозповсюдженому підпільному релігійному житті із десятками тисяч учасників і підпільною пресою.

Чехо-словацький комуністичний режим обвинувачує Папу в заохочуванні тих нелеґальних активностей, а навіть приписує йому тайне висвячення аж трьох єпископів для підпільної чехо-словацької Церкви. Відважний почин Ватикану, щоб наново осягнути деяку контролю над чехо-словацькою Церквою, виявився в тому, що він (Ватикан) видав у березні 1982 року декрет про заборону політичної активности священиків, що було відкритою атакою на прорежимні католицькі організації, за допомогою яких режим часто контролював Церкву.

У Литві, де майже все населення є католицького віровизнання, вибір Войтили на Папу, прийнято із захопленням. Литовська Католицька Церква переживає від 1970 років велике відродження і сьогодні є найбільш войовничою Церквою у Совєтському Союзі. На протязі кількох тижнів після вибору сьогоднішнього Папи, литовські священики зорганізували Католицький Комітет Оборони Прав Віруючих, метою якого є допомагати ієрархії боронити права вірних. Зустрівшись із щораз більшими утисками збоку режиму у КҐБ, Литовська Католицька Церква проводить багато своїх активностей у підпіллі. Явним викликом режимові є часті проводження недозволених релігійних процесій, демонстрацій і масові різнорідні домагання своїх прав. Папа дає сильну, хоч тиху допомогу литовським католикам. Він, наприклад, відмовився визнати тих церковних урядовців, що їх назначив режим, а яких більшість вірних уважають режимовими співпрацівниками. Є широко розповсюджені поголоски, що в 1979 році Папа потаємно назначив кардиналом єпископа Степановіціюса, визнаного більшістю литовців головою їхньої Церкви, хоча він проживає у „внутрішньому екзилі" понад 20 років із-за опозиції до політики режиму. Вліті 1982 року Папі вдалося поновити в правах ще одного єпископа, який рівнож був у „внутрішньому екзилі" також два десятки років.

В Україні діють 500 священиків і три єпископи

Також великий вплив на посилення активности після вибору Войтили на Папу, виявився і на Українську Греко-Католицьку Церкву, східнього обряду, явище дуже клопітливе для Кремля. Цю Церкву, — пише А. Алексієв, що кілька років керувала вірними Західньої України, і яку після другої світової війни прилучено до Совєтського Союзу, розв'язав Кремль, щоб знищити український націоналізм, який нібито, мав у ній проявлятися. Цікаве, що Українська Греко-Католицька Церква була єдиною Церквою, існування якої заборонила Москва.

(Продовження буде)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

„Запорожець"

Не зважаючи на те, що всі ми бачили „Запорожця за Дунаєм" по кілька разів і кожна арія відома більшости наших глядачів майже до останньої ноти, Оперовому Ансамблеві в Ню Йорку, 20-го лютого пощастилі зібрати повну залю.

Очевидно, туга за своїм словом, за своєю піснею не згасла в серцях нашої громади, а опери мають таку властивість, що, коли слухаєш їх в другий, або третій раз, вони більше і більше подобаються. І, все ж таки, хочеться чогось нового. Признатись, я сама, почувши, що „Запорожець" вийшов знову на сцену, завагалася: іти чи не йти? Адже ж я, мабуть, разів з десять бачила і чула „Запорожця" в різних обсадах, сама готувала Одарку на таборовій сцені в Гайденау, співала окремі арії Оксани в концертах. Але, в міру наближення дати вистави, мене все більше і більше тягнуло ще раз поглянути на свою, українську виставу.

І я пішла. І не жалкувала. При всіх недоліках, таких зрозумілих в наших еміґрантських умовах, я ще раз прослухала, насправді невмирущого „Запорожця".

Маестра Лева Рейнаровича, заслуженого артиста-співака, ентузіяста театрального мистецтва, закоханого в Мельпомену, ми знаємо не перший рік і не вперше побачили в його, можна сказати, „коронній" ролі Карася. Я, особисто, ніколи не відчувала, що роля Карася Рейнаровичеві не по голосу. У нього досить широкий діяпазон і низькі ноти звучать так само добре, як і верхи. Можна погодитись з тим, що співак був не в повній формі (перестуда), але роля Карася, побудована частково на речитативі, і це рятувало ситуацію.

Карась — старий, досвідчений козак, а не якийсь парубок. Досить того, що пам'ятник Шевченкові, на догоду американцям, зробили молодим джентелменом, а не батьком українського народу, ще й Карася, дехто думає, треба було б омолодити! „Старий віл борозни не зіпсує"-каже мудре прислів'я, і довгий практичний досвід актора підказав допоміг йому створити правдивий, повний українського гумору, тип козака-запорожця на чужині.

Натомість, типи обох жінок: 1) Одарки — М. Кульчицької- Андріюк 2) Оксани — Ясінської-Мурованої, хоча голосово випали гарно, (у обох голоси молоді, свіжі), ніяк не були подібні до селянок.

Арія султана у виконанні В. Голодика і його дует з Карасем, прозвучали, якщо не блискуче, як можна було сподіватись, але цілком приємно. Бадерів, новий тенор на нашому артистичному обрії, виконав свою ролю з почуттям, з душею, видно, що він не новак на сцені, і, хоча подача високих нот у нього не має тої свободи, яка дає змогу справедливо оцінити силу голосу, він добре впорався зі своєю ролею. Дуже зворушливо було те, що „Молитву" публіка вислухала стоячи. Досі, крім „Заповіту" і національного гимну, в театрі, здається, все вислухувалося сидячи.

Молодий бас Степан Шкафаровський, теж новий член Оперного ансамблю, співав партію Імама. Він добра знахідка для ансамблю. Голос в нього сильний, гнучкий і приємного тембру. Забавна була в ролі евнуха Марія Рейнарович. Ролю хитрого і лінивого слуги султана вона віддала майстерно.

Хор не завжди звучав чисто, іноді розминаючись з оркестрою. А оркестра чомусь затягувала темп, що йшло на шкоду загальному характерові опери. Відчувався брак спільних проб.

Балет одалісок прикрасив виставу, додавши їй екзотики. Яскраві, свіжі „пачки" танцюристок і їх танок вподобалися публіці, а прикінцевий „Гопак" був повний енерґії і життєрадісности.

Назагал, танки „Сизокрилих" Роми Приймн були на висоті. Епізодичні ролі (М. Яблонський, Б. Богуш, А. Павлюк) вийшли добре. Декорації трьох мистців: М. Яблонського, А. Борисенко, М. Голодика були приємні.

Не вважаючи свою думку абсолютно правильною, вважаю, що вимагати від наших акторів ідеальних вистав неможливо, враховуючи брак артистичних сил, розкиданість їх на великій території Ню Йорку (а то і поза Ню Йорком), що обмежує кількість проб, зайнятість артистів заробітчанською працею, фінансові труднощі, брак технічної допомоги тощо.

Кожна вистава — це героїчне зусилля людей, закохання в театр, і треба дивитись поблажливо на деякі недотягнення в наших виставах. Гірше буде, коли їм, бідолашним, набридне робити самим усю роботу, від режисури починаючи і кінчаючи тяганням декорацій і реквізиту при виїзді на гастролі, і вони перестануть радувати нас рідним словом, рідною піснею і рідним танком.

Подякуємо їм за минуле і побажаємо успіхів у майбутньому!

Алла Косовська

ПАТРИША КЛАРК З ТОМС Рівер в Ню Джерзі народила цілком здорового хлопчика, який важив 16 фунтів і 6 унцій. Обидвоє — мама і новонароджена дитина почуваються добре і готові йти додому. Нюйоркська газета „Дейлі Нюз" при тому згадує, що в 1961 році одна туркеня народила хлопця вагою 24 фунти і 4 унції. Досі цього рекорду ще не вдалося нікому „побити".

Василь Витвицький

ТРИДЦЯТРІЧЧЯ УМІ

Українському Музичному Інститутові в Америці (УМІ) сповнилося тридцять років існування. Заснований 1952 року старанням проф. Романа Савицького та його близьких співробітників Інститут у скорому часі розрісся у цілу шкільну систему з централею в Ню Йорку і з численними відділами скрізь по більших скупченнях нашої громади.

Було кілька фундаментальних напрямних, на яких сперлася діяльність УМІ від самого початку його існування. Першою була суто професійна настанова і тісна співпраця усіх зацікавлених, що вела до правильного плянування, вмілого використання набутого досвіду і до здорової виміни думок. Основною метою було плекання української музики в усіх її проявах. На цьому полі УМІ не обмежувався до самих програм навчання, а проводив деяку видавничу діяльність в царині українських праць з історії й теорії музики. Інша напрямна проявлялася у настанові на якнайближчий контакт з музичним життям Америки. З цим в'язалася успішна участь численних вихованців Інституту у різних змаганнях, конкурсах і фестивалях, що рік-річно відбуваються в Америці. Кожна така нагода давала одночасно можливість популяризації кращих зразків української музики в американському середовищі.

Немає сумніву, що на згаданих напрямних УМІ і на його рівні поклав був свою печать його ініціятор і засновник-пяніст св. п. Роман Савицький. Це ж він ще на европейському терені, а згодом і на американському був зразком пропаґатора української музичної культури у найкращому і найбільш суттєвому розумінні цих слів. Це в його особі довершилося гармонійне поєднання таких — з першого погляду — протилежних рис, як мистецька тонкість і поетичність та діловість і організаційний хист. Своєю діяльністю Роман Савицький обіймав широченне коло. Визначний пяніст-соліст, особливо ж вдумливий інтерпретатор творів українських композиторів, знаменитий камераліст, учитель-виховник, музичний рецензент (колишній член редакції журналу „Українська Музика"), редактор музичного радіомовлення і врешті — за американським терміном — „юнійний діяч", тобто борець за високий професійний рівень українського музичного життя. Свій досвід, ширину свого мистецького світогляду і вмілість поєднання традиційного з вимогами часу він і прищепив новозаснованій установі.

Тепер Музичному Інститутові налічуємо тридцять років. Проте ніхто не зумів би зробити статистики важко запрацьованих годин і днів на протязі 30-ти років. І то однаково з боку вчителів і учнів. Ніхто не виміряв би хвилювань з нагоди іспитів, а — ще більше — з приводу публічних виступів. А кілько то було конфліктів між батьками й учнями, особливо, коли цих останніх доводилося силою відтягати від телевізійних передач, сповнених безупинного хихотання з дотепів добрих і менше добрих.

Проте від такої статистики куди цікавіше ось що. Якщо згодом, після довгих років вести розмови з колишніми учнями Музичного Інституту то ніхто з них не нарікає, ніхто не жалує давних „втрачених годин". Навпаки, кожна, чи кожний з-поміж них радо згадує і доцінює своє колишнє спілкування з музикою. Слухаючи їх так і пригадуються слова американського поета Г. В. Лонґфелло: поміж дарунками, що їх Бог зіслав людям, музика один з найчудесніших.

У книгах нашої долі записано, що нам доводиться відзначати чимало річниць всенародних катастроф, утрат і трагедій. Це ледве, чи вдасться нам змінити у скорому часі. Натомість нам слід вже тепер якоюсь мірою вирівнювати цей балянс долі святкуванням річниць, які мали і мають суто позитивне значення. Одною з тих річниць і є тридцятріччя Українського Музичного Інституту в Америці. Тому й проголошений у пресі концерт з цього приводу з участю мистців, які здобули признання в широкому музичному світі повинен збудити якнайбільше зацікавлення. Участь у концерті, що відбудеться 24-го квітня ц. р. у Філядельфії, беруть піяністка Лідія Артимів, співак-бас Метрополітальної Опери Павло Плішка і акомпаньятор Тома Гриньків. Громадна участь у цьому концерті повинна стати одною з нагод для вияву признання ювілятові за 30 років його корисної праці.

О. Воронин

ТАК ТВОРИТЬСЯ СУЧАСНИЙ ЛІТОПИС

Історія твориться кожного дня. Щоденно відбуваються більшого чи меншого маштабу події, які з приходом наступного дня стають частиною минулого. Єдиний надійний засіб зберегти про них пам'ять для майбутніх поколінь — це зафіксувати їх на папері.

Такі думки виринають при перегляді недавно випущеної у світ великої, подивугідно детальної праці „Матеріяли до історії поселення українців у місті Баффало й околиці від кінця XIX століття до 1980 року". Цією книжкою варто було б зацікавитись кожній українській громаді у вільному світі і, взяти приклад з баффалівців, і собі зайнятись опрацюванням подібних збірників, які були б неоціненим скарбом для майбутніх істориків української еміґрації.

Ідеально було б, щоб кожна громада мала свого літописця, який день-у-день послідовно і детально вів би хроніку її життя й діяльности. В іншому випадку, потрібно таких людей, як бл. п. проф. Олександер Бережницький, д-р Михайло Лоза, Степан Шипілявий та інші активні баффалівські українці, які присвятили кілька років на збирання, вивчення і належне оформлення колосальної кількости напевне надзвичайно розпорошених матеріялів про українську громаду свого міста. Їм довелось вишукувати і перечитувати незлічені протокольні книги різних товариств, організацій і установ, повідомлення і дописи у пресі про віча, мітинґи, з'їзди, маніфестації, театральні вистави, виступи музичних, вокальних і танкових ансамблів чи окремих виконавців, про мистецькі виставки тощо, „а крім того збирати додаткові інформації з розповіді ще живих давніх поселенців та збережених принагідних записок. Результат їхньої кропіткої праці — об'ємиста книжка на 499 сторінок, широка панорама життя й діяльности українців у Баффало протягом останніх сто років.

Із збірника довідуємося, що цього року минає рівно століття з дня, коли до Баффало прибули перші поселенці з України: Михайло Котелець і Анна Оліяр. Після приїзду цих піонерів кількість іміґрантів-українців зростала з кожним роком, і вже незабаром вони почали творити власне організаційне життя. Надзвичайно цікаво і з деталями описує ці перші й пізніші їхні кроки на новій землі ініціятор збірника і автор розділу „Історія поселення українців у Баффало й околиці до 1950-их років" бл. п. проф. О. Бережницький. Його завдання було дуже нелегке, бож у цьому випадку мова йшла про часи, які для багатьох сьогоднішніх людей є вже чимось подібним на історію стародавнього світу, а з матеріялами про ті роки зовсім нелегко.

Історія проф. Бережницького охоплює передусім церковне життя, яке було головним об'єктом уваги українських іміґрантів в Америці; він описує його з усіма світлами і тінями. Багато місця присвячено у нього діяльності відділів братських союзів — Українського Народного Союзу, Українського Робітничого Союзу, Союзу Українців Католиків „Провидіння" і Української Народної Помочі. Автор також детально пише про українські народні доми в Баффало й околицях та про організації, що при них гуртувались; пише і про школи українознавства.

Дуже цікава і, мабуть, зокрема цінна для історика розповідь про національно-політичне обличчя українських поселенців, де серед іншого згадується про те, як реаґували баффалівські українці на такі важливі події, як українська національна революція, визвольна боротьба, голод 1933 року, польська пацифікація на західньоукраїнських землях, проголошення незалежности Карпатської України, Друга світова війна. Свій розділ проф. Бережницький кінчає переглядом культурно-мистецької діяльности баффальських українців до 50-их років і згадкою про організацію допомоги в переселенні до З'єднаних Стейтів Америки українців-втікачів Другої світової війни. Проф. О. Бережницький не дожив до виходу в світ заініційованої нам історії українців в Баффало: він помер 25-го травня 1979 року.

Другий великий розділ „Матеріялів" — „Історія відділу УККА в Баффало (1950-1980)" опрацював д-р Михайло Лоза. Здається, це його працьовитості і наполегливості треба найбільше завдячувати те, що праця над книжкою була доведена до успішного кінця. Фактично йому з найбільшою підставою належалось би звання літописця української громади в Баффало: якби зібрати разом і видати всі надруковані в пресі його репортажі і статті про події в українському політичному, громадському, культурному і освітньому житті в цьому місті, то можливо вийшла б мало чим менша книга, як „Матеріяли". Історію баффалівського відділу УККА вирішено виділити в окремий розділ, бо в Баффало цей філіял загальноамериканського об'єднання українців був протягом років дійсно рушійною силою громадського і культурного життя та освітньої і харитативної діяльности.

До заслуг Відділу УККА належить влаштування численних маніфестацій, академій, „Українських днів", мистецьких виступів; організація і провадження Школи Українознавства; заснування Відділу Фонду Катедр Українознавства, на який баффалівські українці дали понад 180,000 долярів, допомоги НТШ у Сарселі; активна діяльність Допомогової секції. Про все це розповідає автор розділу, подаючи детальні факти, численні прізвища й цифри. Хроніка діяльности Відділу УККА, яка займає 78 сторінок друку — це фактично стисла історія великої частини громадсько-культурної діяльности місцевої української громади. Д-р М. Лоза подає також повний список членів керівних органів Відділу УККА від 1951 до 1980 років.

Становище, яке виникло після XIII Конгресу Українців Америки у Філядельфії, виходить поза межі періоду, охопленого збірником, тому з нього невідомо, чи відбились ці події на діяльності місцевого Відділу та всієї української громади в Баффало.

Д-р Лоза написав ще кілька статтей до „Матеріялів", серед них: „Українська щоденна радіопрограма В. Шарвана та інші українські радіопрограми", „Українська Гетьманська Організація Америки, Відділ в Баффало", „Учительські об'єднання" і інші; був співавтором кількох інших статтей і, до всього того, мовним редактором збірника, завдяки чому в усій книжці панує добірна літературна мова.

(Продовження на ст. 4)

Український...

(Закінчення зі стор. 1)

тридцять років, часто в несприятливих умовах, свою педагогічну працю. Тому є надія, що вона відгукнеться сердечно на пляни святкувань та візьме численно в них участь.

В осередку тих святкувань лежить підготовлюваний вже два роки великий концерт-бенефіс в неділю 24-го квітня у Філядельфії, в якому візьме участь двоє вийняткової слави артистів-українців, що своїм іменем хочуть допомогти у відзначенні 30-річчя і вшануванні пам'яті першого президента УМІ сл.п. проф. Романа Савицького. На програму концерту складається поруч із відкриттям і представленням артистів слово про сл.п. Р. Савицького його сина і твори у виконанні піяністки Лідії Артимів, яка здобула вже широку славу та вважається найвизначнішим продуктом УМІ, і баса-соліста нюйоркської Метрополітальної опери Павла Плішки, якому буде акомпаньювати видатний концертовий піяніст Тома Гриньків. Після того унікального своїми визначними виконавцями концерту, що відбудеться в залі Музею Порт оф Гисторі у Філядельфії о год. 6-ій по полудні,пляноване прийняття для гостей. Вступ на концерт і прийняття 25 дол. , а лише на концерт — 15 дол. Як інформують організатори, з уваги на унікальність та елітарність вечора вони здобули вже декілька добро діїв, що своїми щедрими датками допоможуть у відзначуванні УМІ та надіються, що таких знайдеться більше серед алюмнів і приятелів УМІ, а їх список буде проголошений відтак в пресі.

Організаційний комітет заплянував крім цієї головної імпрези ще ряд інших впродовж цілого 1983 року, а деякі з них вже відбулися весною і осінню минулого року.

„ГОМІН СТЕПІВ" ВИСТУПИТЬ УПЕРШЕ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н.Й. — Тут, у неділю, 17-го квітня, о 4-ій годині по полудні, в приміщенні Українського Інституту Америки, при 2 Іст 79-та вулиця (ріг П'ятої авеню), виступить уперше в Ню Иорку ансамбль бандуристів „Гомів Степів" із власним концертом. Хоч ансамбль заснувався тільки понад один рік тому, але за ним вже є низка блискучих висутпів по різних містах ЗСА і Канади. Спонзорує цей концерт Школа Кобзарського Мистецтва у Ню Йорку та Український Інститут Америки.

ДИТЯЧА МАСКАРАДА СУА

Ню Бранзвик, Н.Дж. — Заходами 4-го Відділу Союзу Українок Америки тут у неділю, 17-го квітня ц.р., від год. 2-5 по полудні, в церковній залі Рождества Пречистої Діви Марії, при 86 Лівінгстон авеню, відбудеться дитяча маскарада, на яку запрошується дітей від 3-11 року життя. У програмі: сценка, гри і забави, виграші, нагороди, перекуска. Вступи за добровільними датками.

Округу УНС у Клівленді...

(Закінчення зі стор. 1)

ці, а, на його думку, Окружні комітети виконують працю координаторів між Союзом і різними установами. Як доказ цього,він навів, що йому, як голові, доводилося репрезентувати Округу під час різних імпрез — ювілей Пласту, крайовий З'їзд ТУСМ-у, 40-ліття УПА, 30-ліття 33-го Відділу Союзу Українок Америки. Він був учасником Конференції голів, яка відбу--валася на Оселі Союзівка. Говорячи про організаційні справи Округи, він сказав, що не можна заподати поважних успіхів тому що Округа не має організатора, щоб допомагав у праці поодиноким відділам. Тут він згадав про те, що в звітовому часі Округа втратила аж до двох надзвичайно здібних організаторів, а саме — обласного організатора Богдана Дейчаківського і секретаря Михайла Кігічака. В конвенційному році Округа мала придбаних 74-ох нових членів, забезпечених на загальну суму 177,000 долярів. За придбання тих членів голова висловив всім подяку, при чому згадав трьох секретарів, які придбали по 10 нових членів, а саме: Марія Капраль — секретарка 112-го Відділу; мгр Стефан Воляник — секретар 240-го Відділу, і Богдан Ковч — секретар 328-го Відділу. Свій звіт мгр В. Ліщинецький закінчив апелем до зібраних, щоби звертали увагу на нашу молодь і поступово ангажували її до праці у всіх ділянках, а головно щоб давали молоді можливість бути обраними на різні пости, як в Союзі, так і в інших громадських установах.

Запрошений до звіту секретар Округи Роман Возьняк інформував, що він був весь час у контакті з головою Округи і іншими членами Управи, а при тому писав протоколи з усіх нарад. Також висилав писемні привіти з різних нагод до громадських установ. Тому що касир був перешкоджений, голова Округи коротко інформував про операції каси, сальдо якої на день нарад виносило 115.97 дол. За Контрольну комісію звітував Володимир Стригун, який запропонував Зборам уділити уступаючій Управі абсолюторію.

Після запитань до голови Округи приступлено до вибору нової Управи на 1983 рік, яку обрано у такому складі: мгр Василь Ліщинецький — голова; мгр Ярослав Кришталович — заступник голови; Роман Возьняк — секретар; Володимир Якима — касир, і Віра Напора, Василь Брездун і Петро Бабич — члени. Контрольну комісію очолив інж. Іван Фур, а членами обрано Миколу Бобечко і Володимира Стригуна.

Зчерги до слова був запрошений головний організатор Степан Гавриш, який, в першу чергу, привітав новообрану Управу та побажав їй кращих організаційних успіхів, ніж це було в звітовому часі. Він також висловив подяку всім відділовим секретарям, які придбали нових членів в звітовому році. У своїй промові він заторкнув всі важливі ділянки праці Союзу як цілости. Говорив він про організаційні справи, фінансову господарку, згадавши при тому, що майно УНС вже перейшло 48,000,000 долярів, що є доказом стабільної союзової господарки. Згадав про союзові видання та їхні ювілеї. Відтак говорив про організаційний плян праці на біжучий рік, а при тому поінформував про кляси забезпечення, які, на його думку, повинні тепер секретарі продавати. Доповідь свою прелеґент закінчив апелем до виконання організаційної квоти, яка виносить 180 членів, а також відзначення Округою ювілеїв союзових видань.

Після доповіді представника Екзекутивного Комітету УНСоюзу були різні запитання і дискусія, в яких взяли участь: Б. Ковч, мгр Я.Кришталович, д-р Б. Футей, мгр С. Воляник, П. Палка, В. Стригун і д-р М. Задойний. Дискутанти заторкнули ряд важливих справ, як наприклад: акцію подвійного забезпечення до 65-го року життя, справу стипендій, про полеміку на сторінках „Свободи". В більшості дискутанти висловилися з похвалою і признанням для редакторів „Українсього Тижневика". Обговорено і „квоту" Округи, яка, на думку, деяких членів Управи, є зависока. Були домагання заанґажування організатора для Округи, заторкнено справу стінних календарів, які фінансує Союз; про нові напрямні Союзу, про нові кляси забезпечення. Підсумовуючи порушені в запитаннях і дискусіях справи, належить сказати, що союзовці турбуються за дальшу долю УНСоюзу.

Обговорюючи плян праці біжучого року, голова Округи мгр В. Ліщинецький заявив, що члени Управи в найкоротшому часі відбудуть нараду і устійнять плян відзначення союзових видань. При тому він просив всіх присутніх представників відділів організувати членів і тим самим допомогти Окрузі виконати організаційну квоту. А якщо зайде потреба, то він радо допоможе тим секретарям, які будуть потребувати його помочі. Подякою всім за участь в нарадах, які слід назвати будуючими й конструктивними, голова Округи закрив наради і запросив присутніх до перекуски, яку він приготував.

Св. п. Анна Ляхович-Рижевська

Св. п. Анна Ляхович-Рижевська

Щасливі ті, які мають дар від Бога любити ближніх. Анна Ляхович-Рижевська такий дар любови до ближніх мала і повністю його практикувала. Нести бо допомогу молодим людям, що з любови до свого поневоленого народу рискували втратою волі та були засуджені окупанською польською владою на довгі роки тюрми — в 1920-1930-их роках,було героїзмом і виявом справжньої любови.

А. Ляхович-Рижевська практикувала в своєму житті велику християнську засаду: „Людина зі свого майна користає стільки, скільки його зуживає на добрі діла". Практично це значить, що Анна Ляхович так і поступала в своєму житті, бувши душею Комітету допомоги українським політичним в'язням у цілій повєрсальській Польщі. Головою того комітету був відомий адвокат д-р Степан Федак, видатний громадський і політичний діяч. Треба зазначити, що д-р С. Федак був тестем полковника Євгена Коновальця і полковника Андрія Мельника, а обидва вони очолювали Українську Військову Організацію (УВО) й Організацію Українських Націоналістів (ОУН).

А. Ляхович-Рижевська народилася 9-го грудня 1895 року. Виростала вона у великій родині Теодора і Марії зі Свідерський Ляхович, які в Дуневі коло Львова мали власний маєток. В родині Ляховичів було десятеро дітей — шість синів і чотири доньки. Це була свідома та патріотична сім'я. Усім дітям Теодор і Марія Ляховичі да;и високу освіту. Василь був гімназійним учителем у Перемишлі; Ярослав був адвокатом у Сандомирі, його в 1939 році замордували московські енкаведисти; Степан учив у Львівській гімназії; Володимир, правник, згинув у боях з поляками за Львів; Євген — відомий націоналістичний діяч, журналіст і публіцист, автор книжки п.н. „Форма і зміст українських визвольних змагань", помер у 1979 році на Фльориді; Теодозій, гімназійний учитель, помер у 1975 році в Австралії. Марія Ляхович, відома та видатна суспільно-громадська діячка, зокрема в Союзі Українок у Львові та в ЗСА у Філядельфії, була одружена з адвокатом Степаном Біляком, померла на Фльориді в 1970 році. Анна здала матуру в семінарі у Львові (УПТ), була одружена з інж. Василем Рижевським. Померла вона 11-го вересня 1982 року на Фльориді. Степанія, учителька, заміжня за інж. М. Чорним, а мгр Климентина — дружина мгра М.Жмуркевича.

Я мала щастя особисто пізнати Анну Рижевську в 30-их роках у Львові. Вистачало зустрінутись із Анною Рижевською хоча б один тільки раз,щоб вона залишилась у пам'яті на багато років, якщо не на все життя. Струнка постать, високе чоло, вдумливі очі, напричуд смагляве обличчя, осяяне внутрішньою добротою. Вона завжди була усміхнена, а її голос бренів ніжно. Понад усе вона захоплювала своєю глибокою культурою і лагідністю. У її серці не було не дрібки тендітности, себто воно було добром налите по береги. У хаті Рижевських завжди радо вітали гостей, а зокрема гостинно та дружньо приймали тих, які виходили із польських в'язниць, відсидівши довгі роки незаслуженої кари. Анна Рижевська була серцем і душею Комітету допомоги українським політичним в'язням. А їх було сотні у Львівських Бриґідках, в Ломжі, Седльцях, Грудзьондзу та в інших в'язницях, як у Дрогобичі та на сумної „слави" „Свєнти кжиж" і у Вронках.

У 1920-1930 роках українські політичні в'язні, засуджені польськими судами на довгі роки в'язниці, дошкульно потребували допомоги у різних формах — харчових пачок, одягів і білля, а також і ліків. Пригадую одну нараду Комітету допомоги перед Великодніми святами, на яку А. Рижевська запросила кільканадцять українських студентів. Ішлося про акцію переведення збірки грошей, щоб допомогти сотням нахих політичних в'язнів на Великдень. А. Рижевська роздала збіркові листи студентам і виголосила до них коротке слов: „Ідемо до наших різних установ у Львові збирати датки на писанку тим, які з любови до нашої батьківщини пожертвували особисту волю". Були сумніви відносно успіху збірки. Одначе, за кілька днів збірка увінчалася великим успіхом, як морально, так і матеріяльно. Були і такі випадки, що треба було негайно вислати допомогу — харчі чи ліки для хворих наших в'язнів, а в касі Комітету не було грошей. Тоді А. Рижевська приносила потрібну суму грошей від свого мужа інж. Василя Рижевського й пачки були вислані для потребуючих впору. Така була А. Рижевська. Хворіла вона довго й багато терпіла, бо майже два роки пролежала на смертній постелі. Одначе, не нарікала на недугу, а з терпеливістю очікувала дня, коли Господь покличе її до вічного життя.

Анну Рижевську треба оцінювати по її добрих ділах. Вона бо всеціло присвятилася праці для несення допомоги українським політичним в'язням, які серед важких тюремних умовин потребували не тільки моральної допомоги, але й матеріяльної.

Н. Качмар

ЗНІМКА ЦЕРКВИ СВ. ЮРА В АМЕРИКАНСЬКОМУ ДОВІДНИКУ

Джерзі Сити, Н.Дж. — В американській збірці „Американські церкви", підготованій Роджером Дж. Кеннеді, що вийшла з видавництва Стюарта, Таборі і Чанг знаходиться, між іншими, також знімка копули церкви св. Юра в Ню Йорку.

Виїмки із книжки подані у популярному місячнику „Рідерс Дайджест" за квітень 1983 року і там також поміщено ту знімку.

Збірка „Американські церкви" коштує 50 дол. і її можна замовити у: Workmen Publishing Corp., 1 W. 39th St., New York, N.Y.

ДРУГИЙ ВЕЧІР ДЛЯ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ

Ню Йорк, Н.Й. — Тут в Українському Інституті Америки відбудеться другий вечір у серії вечорів для молодих українських професіоналістів. Тим разом темою вечора є фінансове плянування і нові можливості у світі фінансів. Вечір відбудеться у п'ятницю, 15-го квітня ц.р., о год. 8:30 вечора. Доповідачем буде Ярослав Кіндрачук, фінансист і спеціяліст в ділянці податків.

Після дискусії і запитів плянована перекуска для учасників.

ДОПОВІДЬ Д-РА Ю. СТАРОСОЛЬСЬКОГО В УВАН

Ню Йорк, Н.Й. — В неділю, 17-го квітня ц.р., о год. 2-ій по полудні тут у приміщенні Української Вільної Академії Наук, при 206 захід 100-та вулиця, доповідатиме відомий політичний і пластовий діяч та журналіст д-р Юрій Старосольський. Він поділиться своїми спогадами про львівські політичні процеси. Після доповіді — запити і відповіді та зустріч з доповідачем.

Загальні збори „Самопомочі" в Дітройті

Із правдивою гордістю оцінює українська громада Дітройту осяги та надбання кредитівки „Самопоміч". 31-ші Загальні збори дали нагоду голові Дирекції інж. Богданові Андрушкові і скарбникові Володимирові Гупалівському звітувати про дійсний стан і з'ясувати пляни на майбутнє.

Від 25-го року існування кредитівки до її 30-літнього ювілею її ріст був безупинний та гідний подиву. Коли треба було 25 років, щоб вона осягнула 11 мільйонів в активах, то в останніх п'ятьох роках вони більше ніж подвоїлись. 24 мільйони активів — це доказ, що кредитівка здобула довір'я і добре виконує свої завдання. Останні два роки кредитівка провадила безупинну кампанію за придбання нових членів. Це, разом із впровадженням нового обслуговуваня членів та покращання праці самого урядування через набуття повної компюторської системи, стають головними завданнями на майбутнє.

Володимир Гупалівський, скарбник кредитівки, сказав, що із прибутків кредитівки, які виносили 2,075. 586 дол., повернено членам 1,992.718 у формі дивіденди. Не дивлячись на складну фінансову ситуацію у світі, що допровадила до банкруцтва багатьох великих банків, наша кредитівка піднесла дивіденду від ощадностей до 7-ми відсотків і від різних сертифікатів платила дивіденду вищу ніж загальний ринок. В. Гупалівський, як голова Централі Українських Кооператив Америки, привітав збори з досягненням їх установи. Також привітав збори інж. Василь Колодчин від товариства „Самопоміч", яке являється спонзором кредитівки. Ігор Король, голова Контрольної комісії, ствердив правильність книговодства та всієї господарки та поставив внесок на уділення абсолюторії, що збори ухвалили одноголосно. На наступні три роки до Дирекції вибрано Богдана Андрушкова, Богдана Лісовського і Олександра Серафина.

По Загальних зборах відбувся бенкет з участю 650 членів. Використавши цю нагоду, голова Дирекції Богдан Андрушків ще раз докладно навів осяги в минулому. Вказавши на користі для поодиноких членів і для цілої громади з приналежности до української фінансової установи, він висловив надію, що наступний рік буде таким самим успішним як 1982, що під кожним оглядом був найкращий. Згадав він також, що в обох кредитівках Дітройту згуртовані заледве 10 відсотків українців. Кредитівка „Самопоміч" при своєму стані активів пожертвувала на наші церкви, школи та суспільні організації на протязі 1982 року майже 18,000 дол. Її громадське наставлення очевидне. Потрібно ще тільки громадське наставлення самої громади. Зріст членства та активів запевнить ще більші можливості фінансової підтримки кредитівкою загальних потреб громади.

Мгр Олександер Серафин, який умілою рукою проводив вечором, представив Евеліну Белюц, Леоніда Вербицького та Олексія Журбу, виконавців мистецької частини бенкету. Е. Белюц та Л. Вербицький відомі Дітройту з попереднього виступу та з прихильних голосів преси. Вона — сценічна артистка з бездоганною дикцією, захоплює слухачів художнім читанням. Хоча вона, як сама каже, не співачка в розумінні оперної музики, виконувані нею пісні віддає вона з таким почуттям і зрозумінням, що це кваліфікує її як „song stylist" найкращої проби. Різнорідна настроєвість та зміст виконуваних пісень дали їй змогу щирістю інтерпретації та повнотою почуттів захопити публіку. Більшість виконуваних нею пісень — це композиції Л. Вербицького. Це — речі не сезонової вартости. Їх вишукана форма і мелодійна оригінальність ставлять їх на межі Шубертівських „art songs" і легких, естрадних. Олексій Журба, по професії також театральний артист, виступає сам або з Ліною Белюц, створив переконливі сильветки в гуморесках побутового роду та політичної сатири.

Закінчився бенкет лотерією для розподілу нагород, призначених на контест для придбання нових членів. Перевів її д-р Юрій Розгін, голова Інформаційної комісії, який разом з Адріяном Блюєм вже два роки очолював цю успішну кампанію.

Володимир Баран

Відбудеться...

(Продовження зі стор. 1)

но ще час і місця у програмі цьогорічної конференції. Прохається, отже, охочих доповідачів зголошувати теми саме таких доповідей-звідомлень до вищеназваних голів поодиноких секцій ПКУС.

Всіх учасників-доповідачів цьогорічної конференції ПКУС організатори прохають виготовити резюме своїх доповідей українською і англійською мовами (не більше 200 слів кожне резюме) і чим скоріше вислати в готовому до друку вигляді на адреси голів секцій. Цьогорічні доповіді конференції управа ПКУС задумує видати друком, якщо знайдуться для цього потрібні фінансові засоби.

Як сказано, на щорічні конференції ПКУС у Гарварді прибувають не лише ті, що є доповідачами, а також багато гостей. Організатори сподіваються , що й цього року українські дослідники й викладачі прибудуть на конференцію ПКУС у великому числі.

Адреси голів секцій ПКУС: Prof. Miroslav Labunka, Dept. of History, LaSalle College, Philadelphia, Pa. 19141; tel.: 215-951-1095 (office), 215-4559183 (home); Prof. Michael H. Voskobiynyk, Di Loreto Hall, Rm. 23, Central Connecticut State University, New Britain, Conn. 06050; tel.: 203-827-7469 (office), 203-666-2303 (home); Prof. George G. Grabowicz, Ukrainian Research Institute, Harvard University, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, Mass. 02138, tel.: 697-495-4053 (office); 617-776-3076 (home).

Так твориться...

(Продовження зі стор. 2)

У збірнику брало участь також багато інших авторів. З їхніх статтей читач може довідатися про історію діяльности таких організацій, як два відділи Союзу Українок Америки, Пластова Станиця, Кружок Пластприяту, Осередок Спілки Української Молоді, Українське Студентське Товариство, Товариство Української Студентської Молоді, Відділ Організації Оборони Чотирьох Свобід України, Товариство Прихильників Української Народної Республіки, ветеранські організації, Відділ Українського Лікарського Товариства, Відділ Товариства Українців-Інженерів Америки, Український Музичний Інститут, хор „Бурлаки" та цілий ряд інших. Подано список осіб з вищою освітою, з зазначенням наукового ступеня і року, коли його було отримано. Окрему статтю присвячено українським підприємствам і підприємцям — тим, що діють ще й тепер, і тим, що діяли в минулому. Більш детально написано в іншій статті про кредитову спілку „Дніпро".

В кінці книжки — розділ „Відійшли від нас", де згадано, як сказано у вступі, „активних громадян, що померли в часі від заснування Відділу УККА по день віддання цієї праці до друку". Шкода лише, що в цьому досить великому списку померлих не зазначено дат їхнього народження і місцевостей, з яких вони походять.

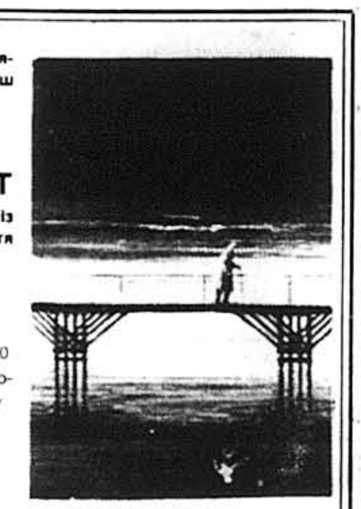
Мабуть найбільшою хибою збірника є те, що інформації з історії українських церков в Баффало включено — ніби між іншим — до першого розділу, який мав би охоплювати лиш період до 50-их років. На цьому, мабуть, найбільше потерпіла українська православна церква Св. Тройці, що її заснували нові іміґранти в 1951 році, якій у книжці присвячено приблизно 1 сторінку. А в 30-літній діяльності цієї парафії було багато цікавого, чого в „Матеріялах" не відзначено. Також, крім самої згадки, немає більш докладних даних про організації, що біля неї гуртуються. Єдиний вийняток — це двосторінкова стаття про сестрицтво св. Ольги. Було б значно краще і доцільніше, щоб історія цієї і інших українських церков в Баффало була охоплена окремими статтями, написаними кимось з їхніх парафіян. Друга помітна хиба — це повна відсутність фотографій. Видавці пояснюють це браком фондів, але обіцяють в майбутньому подумати про випуск окремої фотоісторії українців в Баффало. Нарешті, бракує необхідного в будь-якій такого роду праці індексу. В передмові до „Матеріялів" це теж пояснюється великими додатковими коштами.

Але в загальному, „Матеріяли" — це дуже цінний вклад в історію української іміґрації в Америці, і треба надіятись, що їхня поява спонукає до подібних зусиль інші українські громади. А висловлюючи признання всім тим, що трудилися над опрацюванням і виданням книжки, сподіваємося, що праця буде продовжуватись і що коли не щороку, то бодай раз на два роки з'являтимуться до неї доповнення. Бож історія твориться кожного дня.

ТЕНІСОВІ ТУРНІРИ

Тенісова ланка УСЦАК, в порозумінні з управою Союзівки, подає до відома дати цьогорічних тенісових турнірів на оселі УНСоюзу:

2, 3 і 4-го липня — УСЦАК-Схід
6 і 7-го серпня — Подвійна гра
2, 3, 4 і 5-го вересня — Крайовий УСЦАК
17 і 18-го вересня — Запрошений УНС
8 і 9-го жовтня — КЛК

ЗМІНА АДРЕСИ

До Адміністрації „Свободи"

30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

Прошу змінити мою адресу:

„Свободи" ☐ „Українського Тижневика" ☐ „Веселки" ☐

Моя СТАРА АДРЕСА була:

Число Відділу (якщо член УНС) ____

Ім'я і прізвище ____

Адреса ____

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище ____

Адреса ____

На зміну адреси проситься ОБОВ'ЯЗКОВО ДОЛУЧИТИ $1.00.

В обороні українського прапора

Як відомо, українські середовища в Канаді й Америці протягом довгих літ відзначують річницю проголошення незалежности України в дні 22-го січня 1918 року не лише святковими концертами й поминальними Богослуженнями, але й вивішуванням українського прапора на маштах міських ратушів.

Такий звичай наші середовища вибороли собі в усіх містах поселення. Цей привілей здобула собі також і українська громада міста Брентфорду в провінції Онтаріо. Український прапор на міському ратуші Брентфорду від 15-ти років був символом того, що Україна ще й досі живе під московським чоботом.

На вістку про те, що міський уряд Брентфорду апробував поновно вивішення українського прапора громадянин Артур Келлі запротестував у місцевій англомовній газеті „Брентфорд Експозітор" проти вивішування українського прапора, мовляв, українці були нацистами й боролися проти Канади й тому їм не належиться вивішування прапора.

Протягом майже трьох місяців український Брентфорд зводив завзяту оборонну акцію.

Оборонну протестну акцію почав місцевий відділ ЛВУ з його головою В.Вівчаруком на чолі, а потім зі солідною обороною українського народу та проти злобного очорнювання нашого минулого виступила д-р Людмила Гарбар. За це її дуже вдалий виступ належиться їй наше громадське признання.

Українська громада Брентфорду дякує зокрема за допоміжне оборонне слово д-рові Романові Малащукові з Торонто, проф. д-рові Евгенові Рослицькому з Лондону, Онт., всім тим дописувачам, які не жаліли часу й висловили свій протест проти зневаги нашого народу та всього його геройського минулого. Окреме признання належиться зокрема д-рові Іванові Скрипухові за полагодження скомплікованих протестних формальностей перед міським урядом Брентфорду.

Несподіваний виступ проти вивішування українського прапору з приводу відзначування незалежности України належить до ланцюга тотального наступу комуни, який проходить на всіх відтинках не лише нашого громадського життя, але й в засобах масової інформації зокрема в пресі.

З правдивою полегшою треба відмітити факт, що реакція українського середовища в Брентфорді й околиці була рішуча і переконлива.

Наші противники й вороги не були в силі вести успішну атаку. З того приводу вони найняли якусь людину з докторським титулом. Він, одначе, солідно скомпромітувався своїм незнанням елементарних даних з історії України. Самі лише злобні замітки зовсім не переконали англомовного читача.

В ряді оборонців нашого набутого привілею виступив теж і голова провінційного КУК д-р Глібович, копії офіційних проголошень відзначування січневих роковин України в Оттаві та Торонто переконували кожного, що український прапор на машті Брентфорду не є якоюсь відокремленою появою.

Не зважаючи на те, треба признати, що неукраїнський читач англомовної преси ще ніколи не мав такої солідної лекції з історії України, як у дискусії, яка велася протягом трьох місяців на сторінках „Брентфорд Експозітора".

В. Бородач

Восьмий З'їзд сеньйорів УНСоюзу

Цього року є велике заінтересування Конференцією сеньйорів УНСоюзу. До мене зголошуються члени і не-члени Союзу за інформаціями.

При головному Уряді УНСоюзу вже сім років існує Комісія Сеньйорів, яка зорганізувала Об'єднання Сеньйорів. На численні запитання я, як голова Комісії, вже відповів, а тепер подаю до відома, що З'їзд сеньйорів відбудеться цього року, як звичайно, на Союзівці від неділі, 29-го травня, до п'ятниці, 3-го червня.

Реєстрація учасників у неділю, 29-го травня, в 3-ій год. по полудні. Рекомендується учасникам приїхати на Союзівку вже вранці, щоб взяти участь у Богослуженні о 10 год. Кімнати треба замовити якнайскорше, бо може їх забракнути (хоч цього і не передбачається). Крім того, треба учасників розмістити так, щоб кімнати були заповнені згідно з бажаннями учасників і щоби примістити в них чимбільше учасників, відповідно до кількости ліжок.

Програму Конференції виробить Об'єднання Сеньйорів своєчасно, але вже тепер запрошуємо бажаючих на вечірню Зустріч у неділю, 29-го травня, в їдальні Союзівки.

УНСоюз цього року, як і перед тим у минулому, фундує троїсту оркестру на четвер 2-го червня, коли відбудеться бенкет у приміщенні „Веселки".

Знижка за побут з харчами (три „сквер мілс"), як і в минулому. Деталі проголосить Об'єднання.

Після Конвенції сеньйорів відбудуться Річні збори Головного Уряду УНСоюзу, початок 5-го червня. У минулому такі збори відбувалися перед З'їздом сеньйорів.

За Комісію Сеньйорів
Інж. Степан Куропась
голова
Марія Чучман
містоголова
Д-р Ярослав Падох
секретар

Вшанували Патріярха Йосифа у Ню Гейвені

В неділю, 20-го лютого ц.р. Товариство За Патріярхат у Ню Гейвені, Конн., вшанувало нашого Патріярха співаною Службою Божою та святочними сходинами.

Зараз по Службі Божій люди зійшлися до церковної залі, де на сцені був прикрашений квітами портрет Патріярха Йосифа роботи маляра В.Фіцаловича.

М.Бойко, голова відділу, відкрив програму, а Віра Черне заспівала молитву за Патріярха. Дарія Кузик, яка була запрошена нашим відділом і приїхала з Трентону, прочитала доповідь, в якій вона зібрала всі дані про рух мирян за патріярхат від самого початку дотепер.

Потім студентка Марічка Марків з великим зворушенням продеклямувала поему Богдана Стефанишина: „91-літньому Владиці Владик". Віра Черне при акомпаньяменті Ж.Вердіні милозвучно заспівала пісні: „Як славний" Бортнянського, „На веселці стоїть Мати Божа" Федорова, арію з опери „Запорожець за Дунаєм".

Молитвою „Боже Великий Єдиний" закінчилося офіційно це гарне свято в честь нашого Патріярха і Кардинала.

Отець Р.Големба подякував всім виконавцям за так гарно переведену програму, а всі присутні заспівали Патріярхові „Многая літа".

На кінець мґр Бойко представив нашу секретарку Відділу П. Витвицьку, яка на сцені показала і пояснила два чудово вишивані рушники, які вона сама вишивала. Ці вишивки будуть прикрашувати ікони Ісуса Христа і Матері Божої на пробостві нашої парафії.

Отець парох сердечно подякував П.Витвицькій за таку милу несподіванку і всі разом заспівали їй „Многая літа".

Орися Марків

Озон Парк у поклоні Т. Шевченкові

Заходом Відділу УККА в Озон Парку, Н.Й. при співучасті місцевої школи українознавства, в неділю, 27-го березня ц.р., в церковній залі влаштовано Шевченківську Академію. В Академії взяли участь чотири священики — о. крилошанин Л. Мудрий, парох Озон Парку; о.д-р Бойсак, що переводив реколекції; о. шамбелян Монастирський, парох Флошінгу, та гість з Югославії о. М. Планчак.

Свято започаткував місцевий хор під диригентурою проф. Білостоцького „Заповітом" Шевченка, муз. К. Стеценка. Свято відкрив імпрезовий референт Василь Босак, вітаючи отців, виконавців програми та всіх присутніх. Він у короткому слові пояснив, чому український нарід, де б він не був, як на батьківщині, так і на поселеннях, в березні обходить так святочно Шевченківські роковини, бо в цьому місяці припадають роковини народин і смерти великого генія поета та пробудителя українського народу. Наша громада з року в рік віддає пошану тому, хто своїм магнетним словом не дав українській нації загинути.

Уривок з поеми „Сон" продеклямувала учениця 2-ої кляси В. Палчинська. Потім „Над Дніпровою Сагою" деклямували учні 2-ої кляси М.і П. Вариводи, а „Тече вода з-під явора" та „Весна" продеклямував учень А. Дзубак.

Першу частину програми закінчив маестро Л. Рейнарович, що проспівав з питомим йому темпераментом пісню Сірка з опери „Про що Тирса шелестіла", „Ой, чого ти, дубе" муз. Стеценка та „Ой, Дніпре, мій Дніпре" муз. Лисенка.

В другій частині доповідь виголосив І. Соколенко-Йовик, старшина УПА. Він змалював постать поета, як того, що своїм полум'яним словом не дав українському народові загинути й запалив його до дальшої боротьби за самостійність. Т. Шевченко мав такий колосальний вплив на наш нарід, а головно на молодь, що ніяка займанська країна навіть найжорстокішими середниками не була в силі вирвати з грудей тих ідеалів, які засіяв безсмертний Тарас. Доповідач, як упіст, зазначив, що на творах Шевченка виховувався його командир другий Тарас — Тарас Чупринка, легендарний генерал УПА. Доповідач всесторонньо накреслив постать Шевченка, його значення для нашого народу та обов'язок народу поминати його вічно.

Поему „Гамалія" деклямувала студентка Адріяна Квасьній, яка з хистом віддала ідею цього твору. „Слава, слава" деклямував учень 3-ої кляси І. Яшин. Закінчили деклямації учні 5-ої кляси П. Бабська, А. Яшин, М. Варивода, А. Новак та І. Дзюбак, що збірно продеклямували уривки з поеми „Гамалія". Місцевий хор під орудою Рейнаровича та у фортепіяновому супроводі Т. Левицького закінчив програму піснями: „Думи мої" муз. Е. Козака; „Доборолась Україна" муз. Фоменка, „Сонце заходить" муз. Роздольського, „Живи, Україно" муз. Гайворонського. Солісти — Л. Рейнарович і Т. Опарик. Прикрасою залі зайнявся господарський референт М. Новосад.

Цю успішну Академію закінчено національним гимном. Голова Відділу УККА М. Вітенко подякував усім виконавцям і гостям за їхню участь у святі.

В.З.

Виставка рідкісних документів УПА в Йорк університеті

Після успішного відзначення 40-ліття УПА в часі Українського Тижня в Йорк університеті, Український Студентський Клюб цього університету підготовив нам ще одну цікаву та корисну імпрезу: виставку рідкісних документів під заголовком: „УПА—в боротьбі проти нацистів та совєтів під час Другої світової війни".

Офіційне відкриття виставки відбулося 14-го березня ц.р. в Йорк університеті у приміщенні Самюел Закс ґалерії. Виставку відкрив проф. д-р Орест Субтельний. У своєму короткому та змістовному слові він накреслив ідею та ціль боротьби УПА проти двох окупантів України на тлі історичних подій того часу. З короткими привітами виступили д-р Орест Рудзік від торонтонського відділу КУК, а від Провінційної Ради Онтаріо виступив інж. Ярослав Соколик.

Сама виставка, естетично влаштована та тематично добре пов'язана, зробила на присутніх велике враження. Матеріяли та документи вказували на боротьбу УПА далеко після закінчення Другої світової війни.

В загальному виставка була поділена на знімки провідних діячів, воїнів УПА, фраґменти їхньої діяльности і т.д. Була і ґрафіка підпілля, листівки тощо. Велика частина була присвячена виданням УПА, де були матеріяли з 1948- 49 років. Також були звернення УПА до різних груп і народів, документи УПА, відзнаки та печатки. Дуже важлива частина вистави—це ворожа документація українською, польською, німецькою і російською мовами. Списки розстріляних німцями, що були розвішані по містах України. Заклик уряду Чехо-Словаччини до рейдуючих бійців УПА, німецькі листівки проти ОУН, розкидувані з літаків, большевицьке повідомлення про смерть ген. Ватутіна і багато іншого. Під кожним експонатом був напис та добре пояснення англійською мовою.

Після відкриття виставки студенти гостили невелике, на жаль, число гостей вином та сиром, що спонзорував Відділ КУК в Торонто. Вистава була відкрита від 14-го до 18-го березня ц.р.

Виставка про боротьбу УПА в престижевій академічній інституції—це черговий успіх Студентського Клюбу.

Велике число студентів та професорів цього університету, напевно, довідалися та переконалися про правду та змагання нашого народу. Наші студенти, провід Студентського Клюбу та їхні професори д-р Рома Баґрій-Пікулик та д-р Орест Субтельний заслуговують не тільки на признання, але й на підтримку всієї нашої громади.

Ярослав Соколик

Стипендії на студії УВУ

Фундація УВУ проголошує 28-ім стипендій на літній семестр 1983 року для студентів і науковців.

Стипендійний Фонд Миколи і Марії Бойчуків: три стипендії для студентів чи дослідників на студії різних галузей української науки.

Стипендійний Фонд мґр Марії і св. п. д-ра Степана Гиків: одна стипендія на студії українського права чи суспільно-економічних наук.

Стипендійний Фонд Федора і св. п. Анни Олійник: одна стипендія для студента-дослідника історії України, зокрема учителя в школах українознавства.

Стипендійний Фонд ім. св. п. Василя і Анни Ґеричів: одна стипендія на педагогічні курси для учителя в школах українознавства.

Стипендійний Фонд Юліяна і Стефанії Монастирських: одна стипендія на студії українознавства.

Стипендійний Фонд Якова Шеґрина: одна стипендія на педагогічні курси або курси українознавства для виховника в українських молодечих організаціях.

Стипендійний Фонд ім. св. п. Івана Колодія: одна стипендія для студента історії української літератури.

Стипендійний Фонд Миколи Поповича: одна стипендія для студента чи дослідника історії України або українських поселень в Канаді.

Стипендійний Фонд інж. Софії Гаєвської (зворотний): одна стипендія для студента чи дослідника сучасного стану України.

Стипендійний Фонд ім. св. п. інж. Володимира і Романа Юрія Бакальців: одна стипендія на педагогічні курси або курси українознавства для виховника в українських молодечих організаціях.

Стипендійний Фонд ім. св. п. Марії Малащук: одна стипендія на педагогічні курси для вчителя або виховника в „Рідній Школі", школі українознавства або в молодечих організаціях.

Стипендійний Фонд ім св. п. Володимири Ценко: одна стипендія для студента або дослідника проблем української родини в діяспорі.

Стипендійний Фонд ім. св. п. д-ра Михайла Сосновського: одна стипендія для студента чи дослідника проблем сучасної України або української діяспори.

Стипендійний Фонд ім. св. п. д-ра Василя Вергуна: одна стипендія для студента чи дослідника української преси або української літератури XIX століття.

Стипендійний Фонд ім. св. п. проф. Олександра Кульчицького: одна стипендія на студії для студента чи дослідника історії української філософії.

Стипендійний Фонд ім. св. п. проф. Василя Стецюка: одна стипендія на студії української філології.

Стипендійний Фонд ін. св. п. проф. Константина Савчука: одна стипендія для студента чи дослідника історії України зокрема XX століття.

Стипендійний Фонд Марії та Миколи Новаків: одна стипендія на студії української проблематики в діяспорі, а передусім еміґрації в Америці.

Стипендійний Фонд Фундації Українського Вільного Університету: вісім стипендій на різні програми УВУ, зокрема курси українознавства і спеціяльні програми.

Стипендії будуть признані на основі фінансової потреби, академічних осягів чи обидвох, і активности в національно-громадській праці. Стипендії призначені на оплату літніх семестрів в УВУ; на оплату спеціяльних навчальних програм, інтернату і місцевої комунікації (доїзд).

Літні семестри і три або чотиритижневі програми відбуватимуться цього року між 1-им липнем і 31-им серпнем.

Подання на стипендії разом із знімкою, життєписом, посвідками академічних успіхів і громадської праці, просимо надіслати до 15-го травня 1983 року на адресу Стипендійної комісії при Фундації УВУ: Ukrainian Free University Foundation Scholarship Committee, 203 Second Ave., New York, N.Y. 10003.

За Стипендійну Комісію Фундації УВУ

проф. Василь Лучків, голова
д-р Дмитро Боднарчук, секретар
д-р Ярослав Моцюк, скарбник

Союзянки Коговзу відзначили жінок- героїнь

Заходом Окружної Управи СУА південного Ню Йорку 6-го березня ц.р. о год. 4.30 по полудні о. радн. Т. Гуманицький відправив у церкві свв Петра і Павла в Коговзі панахиду за всіх жінок-героїнь, що полягли в боротьбі за волю України.

Потім у залі Українського Клюбу відбулася святочна академія. Жіночий хор 99-го Відділу СУА у Вотерввліті під проводом Я.Кушніра проспівав гимн СУА, пізніше—чотири пісні наших сучасних композиторів, чим причинився до успіху академії.

Голова Окружної Управи СУА південного Ню Йорку мґр Тетяна Дурбак, відкрила академію, підкреслюючи ролю і вклад української жінки в історію України, що були і є великі. Христя Мацюк-Кефор, членка 34-го Відділу СУА в Коговзі, прочитала поезію Л.Мурович „Поклін". Зеновія Білас (34-ий Відділ СУА, Коговз) прочитала змістовну доповідь про ролю жінки в історії України, від княгині Ольги аж до дисидентки О.Мешко. Вона розповіла про участь жінок у державному, культурному, науковому, мистецькому житті, в боротьбі за власну державність, в УПА, в русі опору проти всіх окупантів України, про 500 героїнь Кінґіру, про наших дисиденток. Україна живе й буде вічно жити, бо породила так багато героїнь, а нарід героїв житиме вічно. Леся Боднар, членка 114-го Відділу СУА у Трою, прочитала поему О.Дучимінської „Наша пісня".

Вкінці мґр Т.Дурбак подякувала всім виконавцям програми й гостям та звернула увагу на виставку матеріялів про наших дисиденток, що її приготовили Іванна Бучак і Анна Ґоґоша.

Українським національним гимном закінчено цю вдалу академію.

І. Д.